

Overeenkomst, op 2 juli 1965 te Boedapest ondertekend, tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Hongaarse Volksrepubliek ter regeling van hangende financiële aangelegenheden

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 17 november 1965.

Nr. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 25 november 1965.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer of door de Gevolmachtigde Minister van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen te kennen worden gegeven uiterlijk op 25 december 1965.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 60, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet, alsook naar artikel 24, eerste lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestreng hierbij de tekst en de vertaling in het Nederlands van de op 2 juli 1965 te Boedapest ondertekende Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Hongaarse Volksrepubliek ter regeling van hangende financiële aangelegenheden, met brieven (*Trb.* 1965, 181¹) over te leggen.

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst gelieve U Hoogedelgestreng hiernevens aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zal de overeenkomst voor het gehele Koninkrijk gelden.

Aan de Gouverneurs van Suriname en van de Nederlandse Antillen is verzocht, bovengenoemde stukken op 25 november 1965 over te leggen aan de Staten van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigd Ministers van Suriname en van de Nederlandse Antillen zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

Ter vertrouwelijke kennisneming door de leden moge ik u hierbij eveneens de tekst doen toekomen van een tweetal bij de overeenkomst behorende vertrouwelijke briefwisselingen en van een op 18 december 1964 gesloten ondershands akkoord²).

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.

Toelichtende nota

I. Inleiding

De in Hongarije na het beëindigen van de oorlog genomen maatregelen, waarbij de particuliere eigendom werd aangetast, onderscheidten zich in zoverre van de in andere Oost-Europese landen getroffen maatregelen, dat aanvankelijk werd volstaan met de onteigening van de zich in Hongaarse handen bevindende aandelen. Wel echter konden buitenlanders, die hun financiële interesse zouden willen afstoten, zich met daartoe strekkende voorstellen richten tot de Nationale Bank van Hongarije. Verschillende Nederlandse belanghebbenden hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt en hun belangen aan de Hongaarse Staat overgedragen tegen een bedrag, waarvan de betaling in jaarlijkse termijnen plaatsvond.

Bij de Hongaarse wetgeving van december 1949 werden vervolgens ook de buitenlandse, tot dien van nationalisatie vrijgestelde participaties onteigend. Door sommige gelaedeerden werd getracht met de Hongaarse Regering tot een schadevergoedingsregeling te komen; deze pogingen hebben niet tot resultaat geleid.

In 1951 werd tussen een Nederlandse en een Hongaarse regeringsdelegatie — waarvan ook vertegenwoordigers van de Vereniging voor den Effectenhandel deel uitmaakten — getracht tot regeling van alle hangende financiële problemen te geraken. Alhoewel deze problemen uitvoerig aan bespreking werden onderworpen en gedeeltelijke overeenstemming werd bereikt, kon geen overeenkomst tot stand komen, gezien de onmogelijkheid om over enkele grote claims overeenstemming te bereiken, terwijl anderzijds de Hongaren géén partiële regeling wensten te aanvaarden. Wel kon door de Vereniging voor

¹) Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

²) Nedergelegd ter griffie, ter vertrouwelijke kennisneming door de leden.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

den Effectenhandel met het Hongaarse Ministerie van Financiën voor de duur van 10 jaar een regeling voor betaling van rente op en inkoop van Hongaarse obligaties worden getroffen.

Nadat alle pogingen om de aldus ten aanzien van de nationalisatieclaim ontstane impasse te doorbreken, schipbreuk hadden geleden, duurde het tot 1963 voordat de voorwaarden aanwezig waren om met vrucht de onderhandelingen te hervatten.

Dienovereenkomstig vond aanvang 1963 een eerste contact plaats van de Nederlandse delegatievoorzitter met het Hongaarse Ministerie van Financiën, hetgeen uiteindelijk heeft geleid tot onderhandelingen tussen een Nederlandse en een Hongaarse regeringsdelegatie in oktober van dat jaar.

Het overleg vertoonde — vergeleken met dezelfde besprekingen met andere landen — bijzondere aspecten omdat met name moest worden onderhandeld over onroerend bezit, dat bovendien in enkele gevallen weer sedert de nationalisatiedatum bleek te zijn gedernationaliseerd. Dit schiep bijzondere problemen ten aanzien van het vinden van waardeeringsmaatstaven en wederzijds aanvaardbare modaliteiten voor een overeenkomst. Ook de omstandigheid, dat volgens Hongaarse opvattingen meerdere Nederlandse claimhouders mede de Hongaarse nationaliteit bezaten, veroorzaakte moeilijkheden bij het bereiken van de uiteindelijke overeenstemming over het totale schadevergoedingsbedrag.

Een in december 1963 en in april 1964 gevolgd overleg was niet succesvol. Eerst hernieuwde onderhandelingen van december 1964 hebben geleid tot de parafering van het onderhavige financiële akkoord. Tezelfdertijd werd door de Vereniging voor den Effectenhandel met het Hongaarse Ministerie van Financiën een aflossingsregeling gesloten, krachtens welke f 325 000 beschikbaar zal worden gesteld voor de aflossing van in Nederlands bezit zijnde Hongaarse obligaties, welke regeling op de dag van de inwerkingtreding van het financiële akkoord ook in werking zal treden. Deze aflossingsregeling moet worden gezien als een sluitstuk op de regeling, welke de vereniging in 1951 voor 10 jaar had gesloten.

II. Inhoud der overeenkomst

Artikel 1. Hongarije betaalt aan de Nederlandse Regering f 925 000 voor nog niet geregelde Nederlandse belangen, die door Hongaarse nationalisatiemaatregelen werden getroffen. Hierbij is o.m. afgesproken, dat in deze schadevergoedingsom mede is begrepen een bedrag voor de aankoop door de Hongaarse Staat van een zestal Nederlandse onroerende eigendommen, die weliswaar formeel niet waren genationaliseerd, doch op verzoek van de betrokken eigenaren in de onderhandelingen waren betrokken, aangezien hun eigendomsrechten praktisch waren uitgehold.

De door Hongarije te betalen schadevergoeding heeft mede betrekking op Nederlandse schadevergoedingsaanspraken, welke ontleend zouden kunnen worden aan het geallieerde vredesverdrag met Hongarije van 10 februari 1947. De Hongaarse Regering heeft er geen bezwaar tegen, dat maximaal 10 pct. van de schadevergoedingsom wordt gebruikt als vergoeding van de hier bedoelde aanspraken. Doordat de Hongaarse Regering steeds haar in beginsel afwijzende standpunt ten aanzien van deze claims, voor zover niet voortvloeiende uit schade toegebracht door Hongaarse staatsorganen, heeft gehandhaafd is, mede gezien de ervaringen van andere geallieerde landen op dit punt, de Regering van oordeel dat deze oplossing de best bereikbare moet worden geacht.

Bij de vaststelling van de schadevergoedingsom is tevens uitgegaan van bepaalde Hongaarse vorderingen, die dan ook door deze overeenkomst als geregeld worden beschouwd.

Daarnaast maakt *artikel 1, lid 2*, melding van een separate aflossingsregeling tussen de Vereniging voor den Effectenhandel en het Hongaarse Ministerie van Financiën voor het Nederlands bezit aan Hongaarse obligaties. Krachtens deze regeling zal door Hongarije een bedrag van f 325 000 aan de Vereniging voor den Effectenhandel worden betaald.

De betaling van de overeengekomen bedragen is in dier voege geregeld, dat de helft van het totaal van de nationalisatievergoeding en het aflossingsbedrag voor obligaties, te

zamen f 1 250 000, zal worden betaald binnen 60 dagen na de inwerkingtreding van de overeenkomst. De andere helft zal een jaar na de inwerkingtreding worden voldaan.

Artikel 2 definieert welke belangen als Nederlandse belangen worden aangemerkt en mitsdien onder het akkoord vallen.

Artikel 3 bevat de gebruikelijke kwijtingsformule en voorziet verder in een uitleveringsplicht na betaling van de schadevergoeding van documenten ten bewijze van de rechtstitel van belanghebbende.

Artikel 4 bepaalt, dat de verantwoordelijkheid voor de verdeling van de nationalisatievergoeding uitsluitend berust bij de Nederlandse Regering. Uiteraard zal de Regering hierbij rekening houden met de door Hongarije beperkte — en door Nederland aanvaarde — schadevergoeding voor aanspraken, voortvloeiende uit het te Parijs gesloten vredesverdrag tot een totaal van maximaal 10 pct. van de schadevergoedingsom.

Verder is bij de onderhandelingen en bij de uiteindelijke vaststelling van de globale schadevergoedingsom ervan uitgegaan, dat van deze som f 100 000 bestemd wordt voor het in artikel 1, lid 1, mede geregelde verspreide aandelenbezit, d.w.z. het bezit van Nederlandse aandeelhouders die slechts een gering percentage van het aandelenkapitaal van Hongaarse vennootschappen in handen hebben. Deze aandelen zijn over een groot aantal houders verdeeld en de waardering hiervan bij de onderhandelingen werd in afwijking van andere Nederlandse financiële interesses in Hongarije in belangrijke mate bepaald door in het verleden geldende beurskoersen en de resultaten van door Hongarije met derde landen gesloten overeenkomsten. Overwogen wordt, zoals ook is uiteengezet in de toelichtende nota's op de schadevergoedingsovereenkomsten met Polen (Bijl. *Hand.* II 1963—1964 — 7649, R 413) en Tsjechoslowakije (Bijl. *Hand.* II 1964—1965 — 7876, R 445), voor de verdeling van de hier bedoelde f 100 000 onder de aandeelhouders speciale voorzieningen te treffen.

Briefwisseling nr. 1 specificceert nader, welke Nederlandse vorderingen worden geacht mede in artikel 1 te zijn geregeld.

In briefwisseling nr. 2 wordt nader opgesomd, welke Hongaarse vorderingen ook zijn begrepen in de gesloten overeenkomst. Voor zover betaling van deze vorderingen zal plaatsvinden, zullen de aldus te ontvangen bedragen kunnen worden toegevoegd aan het ten behoeve van de gedeposedeerden ter beschikking komende bedrag.

In briefwisseling nr. 3 wordt uiteengezet, welke criteria van Hongaarse zijde zijn gehanteerd bij de waardering van Nederlandse aanspraken.

Briefwisseling nr. 4 geeft de Hongaarse opvattingen weer over de aanspraken voortvloeiende uit het Vredesverdrag van Parijs van februari 1947.

In briefwisseling nr. 5 wordt door de Nederlandse delegatie het Statuut van het Koninkrijk i.v.m. de eventuele gelding van het Akkoord voor Suriname en de Nederlandse Antillen nader gememoreerd.

III

Krachtens artikel 4 berust de zorg van de verdeling van het ter beschikking komende schadebedrag onder de rechthebbenden bij de Nederlandse Regering.

Het ligt in de rede, dat voor de verdeling van dit bedrag dezelfde gedragslijn wordt gevolgd als is geschied bij de verdeling van het schadevergoedingsbedrag van Zuidslavië (vgl. rijkswet 1963, *Stb.* 203) en van Bulgarije (vgl. ontwerp rijkswet nr. 7898 R 447).

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.

De Minister van Economische Zaken,
J. M. DEN UYL.

De Minister van Financiën,
A. VONDELING.